

Nr 13.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående omprövning av frågan om beskattning av
livräntor.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:150 av fröken *Andersson* och herr *Lundqvist* samt II:194 av herrar *Edström* och *Nilsson* i Svalöv har hemställts, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt någon av de nu sittande kommittéerna att till omprövning upptaga frågan om beskattning av livräntor».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen I:150.

Syftet med motionerna är att erhålla en likformig behandling i beskattningshänseende av bl. a. livräntor, som utgå såsom skadestånd. Såsom exempel därpå nämnas i motionerna livräntor, vilka utbetalas på grund av skada i följd av järnvägsdrift.

Enligt lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift är järnvägens innehavare skadeståndsskyldig om någon i följd av driften ljuter döden eller lider kroppsskada och vållande ligger järnvägens förvaltning eller betjäning till last. Lagen anses omfatta jämväl spårväg. Jämlikt 4 § nämnda lag befrias järnvägens innehavare från ersättningsskyldighet, därest den skadade hålles skadslös genom av järnvägsinnehavaren tecknad försäkring. En skadelidande kan sålunda i anledning av inträffat olycksfall, som medfört invaliditet eller varaktigt nedsatt arbetsförmåga, erhålla ersättning i form av livränta vilken utbetalas direkt från järnvägens innehavare eller från försäkringsanstalt på grund av ansvarighetsförsäkring.

I 32 § kommunalskattelagen, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 26 maj 1950 (nr 308), stadgas, att livränta hänföres till intäkt av tjänst. Enligt 1 mom. samma paragraf skall livränta i princip beskattas i sin helhet. Bestämmelse om vissa undantag meddelas i 2 mom., vari utsäges, att livränta, vilken enligt vad i lag eller särskild författning är stadgat utgått vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller vilken eljest vid sjukdom eller olycksfall utgått på grund av försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, skall beskattas med reducerat belopp enligt en angiven skala.

Beträffande förmögenhetsbeskattningen gäller den huvudregeln att såsom tillgång vid förmögenhetsberäkningen skall upptagas kapitaliserade värdet av rätt till ränta, överstigande 1 000 kronor per år, såvida rättigheten är förhandenvarande och bestämd att tillgodonjutas för den berättigades livstid eller för tid, som icke kommer att utlöpa inom fem år efter beskattningsårets utgång. I 3 § 2 mom. b) förordningen om statlig förmögenhetsskatt, sådant detta författningsrum lyder enligt förordningen den 26 maj 1950 (nr 312), göres en inskränkning i huvudregeln, innebärande att såsom tillgång icke skall upptagas rätt till livränta, som utgått på grund av försäkring, eller till livränta, som enligt vad i lag eller särskild författning är stadgat, annorledes än på grund av försäkring utgått vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring.

I de förevarande *motionerna* har anförts i huvudsak följande. Den i följd av järnvägsdrift skadelidande erhöle, oberoende av om järnvägens innehavare låtit ansvarsförsäkra sig eller icke, skadestånd. Beskattningsmässigt behandlades emellertid de båda fallen olika. Utginge livränta på grund av ansvarighetsförsäkring för personskada, upptoges nämligen såsom intäkt av tjänst endast ett med hänsyn till livräntetagarens ålder reducerat belopp. Denna reduktion finge emellertid icke göras av livräntetagare, vars livränta utginge direkt från den skadevållande. Då enskilda järnvägar vanligtvis med särskild ansvarsförsäkring vore täckta för sådana risker som kunde uppstå på grund av järnvägs drift, medan statens järnvägar stode självrisk för dylika skador, innebure de nuvarande beskattningsreglerna, att en person, som skadats vid en staten tillhörig järnväg, komme i ett oförmånligare läge än om han skadats vid en enskild järnväg. Det syntes motionärerna vara uppenbart obilligt, att det avgörande för beskattningen av livränta i det angivna fallet skulle vara, huruvida olyckan inträffat vid statens järnvägar eller vid enskild järnväg. Ur den skadelidandes synpunkt torde det icke föreligga någon som helst skillnad mellan dessa båda fall.

Man kunde även ifrågasätta lämpligheten av att kapitalbeloppet av dylika livräntor upptoges till förmögenhetsbeskattning. Det syntes verklighetsfrämmande, att en person, som på grund av inträdd invaliditet och därmed sammanhängande hinder i yrkesutöandet erhölet livränta, vilken ofta motsvarade endast en ringa del av den förlorade arbetsinkomsten, skulle anses ha fått en förbättrad förmögenhetsställning.

Utskottet. I de förevarande motionerna har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan att frågan om beskattning av livräntor måtte omprövas av någon nu sittande kommitté. Till stöd för sitt yrkande ha motionärerna anförts, att en person, som skadades i följd av järnvägsdrift och i anledning därav erhöle en livränta, komme i ett sämre läge i inkomstskattehänseende om han uppbyure livräntan av järnvägens innehavare än om räntan utginge på grund av en av det skadeståndsskyldiga företaget tecknad ansvarighetsförsäkring. I det senare fallet upptoges såsom intäkt en-

dast ett med hänsyn till livräntetagarens ålder reducerat belopp. Denna reduktion finge däremot icke åtnjutas av livräntetagare vars livränta utginge direkt från den skadevållande. Motionärerna ha därjämte ifrågasatt lämpligheten av att värdet av rätt till livränta på grund av liden skada upptoges såsom tillgång vid förmögenhetsbeskattningen.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår hänföres livränta till intäkt av tjänst och skall räntan i princip beskattas i sin helhet. Utgår emellertid i anledning av olycksfall livränta på grund av försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, skall densamma beskattas allenast till ett reducerat belopp. I fråga om förmögenhetsbeskattningen gäller att kapitaliserade värdet av rätt till livränta i princip utgör skattepliktig förmögenhetstillgång. Rätt till livränta, vilken utgår på grund av försäkring, undantages emellertid från förmögenhetsbeskattning.

Utöver den av motionärerna påvisade ojämnheten vid inkomstbeskattningen i vissa fall av livräntor, vilka vid olycksfall utgå till skadade, föreligger sålunda jämväl olikformighet i avseende å förmögenhetsbeskattningen. Utskottet anser i likhet med motionärerna, att enhetliga beskattningsregler böra eftersträvas i fråga om dylika livräntor samt att utredning i sådant syfte bör komma till stånd.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att genom beslut av föregående års riksdag en omläggning ägt rum av livförsäkringsanstalters och livförsäkringstagares beskattning och att därvid nya regler införts rörande bl. a. livräntor, som utgå på grund av försäkring. I proposition nr 93 till 1950 års riksdag med förslag i ämnet, vilken proposition grundade sig på ett av 1944 års allmänna skattekommitté avgivet betänkande (SOU 1948: 22), upptogos icke av kommittén föreslagna ändringar i fråga om beskattningen av sjuk-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringar. Departementschefen förklarade sig icke vara beredd att förorda ett genomförande av kommitténs förslag i denna del men framhöll, att frågan om beskattning av ersättning på grund av dylika försäkringar — däri inbegripet jämväl frågan om beskattning av vissa livräntor med reducerat belopp — i annat sammanhang torde böra upptagas till ytterligare överväganden. Föregående års bevillningsutskott uttalade i sitt i anledning av propositionen nr 93 avgivna och av riksdagen godkända betänkande nr 49 — i anslutning till vad departementschefen sålunda anfört — bl. a., att gällande regler för sjuk- och olycksfallsförsäkringar icke vore tillfredsställande samt att frågan där- om borde upptagas till prövning så snart ske kunde.

Spörsmålet om beskattningen av sjuk- och olycksfallsförsäkringar ävensom frågan om beskattningen av livräntor med reducerat belopp kommer sålunda att bli föremål för fortsatta överväganden. Utskottet förutsätter, att jämväl rådande olikformigheter i beskattningshänseende i fråga om de i motionerna berörda livräntorna därvid komma att närmare utredas för ernående av enhetliga regler. För den skull anser utskottet särskild skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om sådan omprövning icke erforderlig. Det kan för övrigt erinras om att särskilda sakkunniga — 1950 års skatte-

lagssakkunniga — redan tillkallats för verkställande av en teknisk översyn av kommunalskattelagen m. m. Det torde kunna antagas att de sakkunniga vid sin genomgång av kommunalskattelagen komma att uppmärksamma de i motionerna berörda ojämnheterna i fråga om beskattningen av livräntor. På grund av vad sålunda anförts finner utskottet ej skäl tillstyrka det i motionerna framställda yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i ämnet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 150 av fröken Andersson och herr Lundqvist samt II: 194 av herrar Edström och Nilsson i Svalöv angående omprövning av frågan om beskattning av livräntor icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 februari 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Heüman, Gustaf Elofsson, Franzon, Petrén, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Einar Eriksson, Snygg och Ebbe Ohlsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Jonsson i Skedsbygd, Sundström, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp, Olofsson, Sjölin, Gunnarsson, Kärriander och Nilsson i Svalöv.